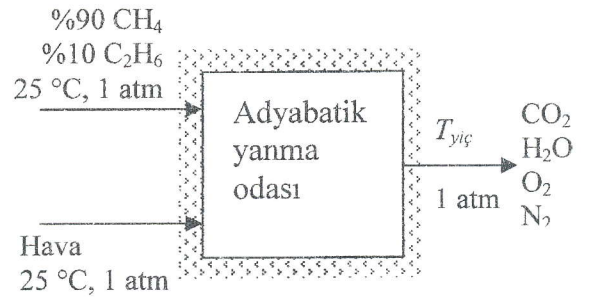

SINAVDA UYMANIZ GEREKEN KURALLAR:

- 1) Her ne amaçla ve hangi düzeyde olursa olsun aranızda konuşmanız kesinlikle yasaktır.
- 2) Sınav boyunca kalem, silgi, hesap makinesi, kitap, defter vb. şeylerin alış-verişi yasaktır.
- 3) Cep telefonları kesinlikle kapalı olarak çantanızda veya cebinizde olacaktır.
- 4) Cep telefonlarınızı hesap makinesi gibi amaçla da olsa kullanamazsınız.
- 5) Kopya çektiğiniz tespit edildiği takdirde uyarılacak; ancak sınav sırasında dışarı çıkartılmayacaksınız. Gerekli işlemler tutanakla sınav sonrasında yapılacaktır.
- 6) Bir kitap ve bir defter açık olabilir. Bunlar dışında fotokopi vs. kapalı olacaktır.
- 7) Kullanılan formül ve tabloların numaraları, hangi kitaptan alındığı tam olarak belirtilmelidir.

MAK 411 Yanma Teorisi Arasınav Soruları:

- 1) %90 Metan (CH_4) ve %10 etan (C_2H_6) karışımından oluşan bir gaz yakıt, sürekli akışlı adyabatik bir yanma odasında %10 fazla hava ile tam yanmaktadır. Çevre sıcaklığı 25°C 'dir. Buna göre,
  - a) Yanma sonu ürünlerinin sıcaklığını, (30 p.)
  - b) Bu işlem sırasında entropi üretimini hesaplayınız. (20 p.)

- 2) 2 mol H_2O , 3 mol O_2 ve 11 mol N_2 'den oluşan bir karışım, 5 atmosfer basınçta 2600 K sıcaklığa ısıtılmaktadır. Denge halinde karışımda H_2O , O_2 , ve N_2 bulunduğunu kabul ederek, karışanların mol miktarlarını hesaplayınız. (30 puan)
- 3) Sıvı fazında %30 propan ve %70 bütan bulduran bir LPG tüpü içinde, her iki bileşenin gaz fazındaki hacimsel oranları nedir? Tüp ve içindeki bileşenler, 30°C sıcaklığındaki çevre ile ısı dengesinde. (20 puan)
NOT: 30°C 'deki doyma basınçları; bütan için 2.81 bar, propan için 10.75 bar'dır.

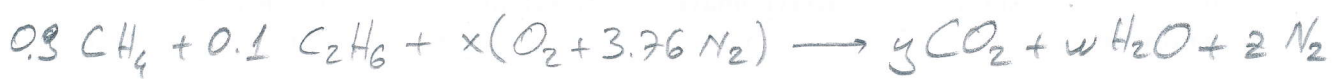
Uluçbey

①

Çözümler için Arş. Gör. N. Özgür Aydın'a teşekkür ediyorum.

1-) Stokiyometrik Denklem:

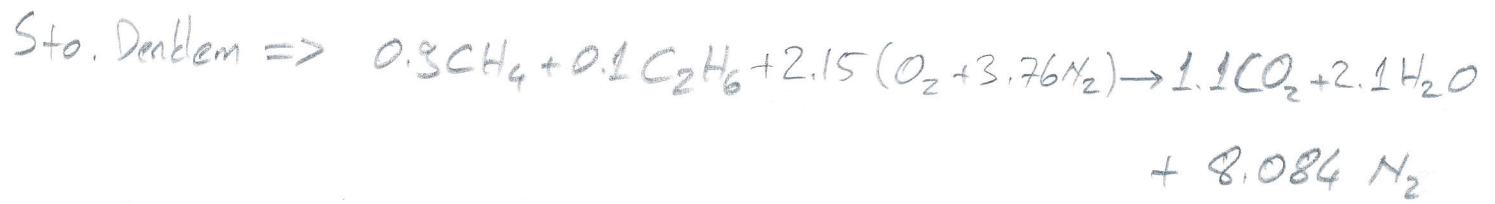

Kütle Dengesi: C: $0.3 + 0.1 \times 2 = y \Rightarrow y = 1.1$

H₂: $0.3 \times 2 + 0.1 \times 3 = w \Rightarrow w = 2.1$

O₂: $x = y + \frac{w}{2} \Rightarrow x = 2.15$

N₂: $x \times 3.76 = z \Rightarrow z = 8.084$

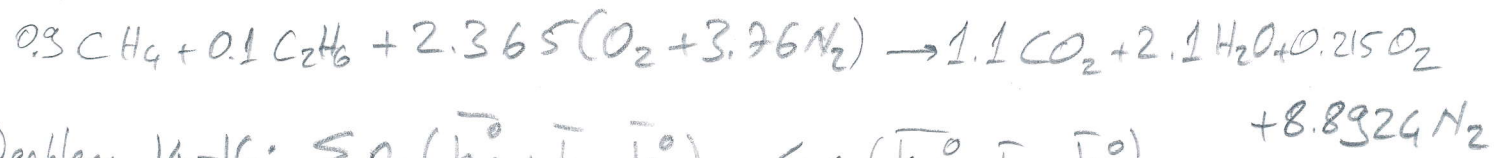

Soruda %10 fazla hava kullanıldığı bilgisi verilmmiştir.

Havanın katsayısını 1.1 ile çarpmamız gerekir. Fazla hava olduğu için yanma sonu ürünlerde "O₂" olması gerekir.

(O₂ ve N₂ katsayı değişimlerine dikkat!)

Gerçek Denklem:

Denklem 14-16: $\sum n_a (\bar{h}_f^\circ + \bar{h} - \bar{h}^\circ)_a = \sum n_g (\bar{h}_f^\circ + \bar{h} - \bar{h}^\circ)_g$

Madde	$\bar{h}_f^\circ$ (kJ/kmol)	$\bar{h}_{298K}$ (kJ/kmol)	Madde	$\bar{h}_f^\circ$ (kJ/kmol)	$\bar{h}_{298K}$ (kJ/kmol)
CH ₄ (g)	-74850	-	H ₂ O(g)	-241820	9904
C ₂ H ₆ (g)	-84680	-	CO ₂	-393520	9364
O ₂	0	8682			
N ₂	0	8669			

②

Çözümler için Arş. Gör. N. Özgür Aydın'a teşekkür ediyorum.

Tablodaki değerler denklemin 14-16'da yerine konularsa;

$$1.1 \times (-333520 + \bar{h}_{CO_2} - 3364) + 2.1(-241820 + \bar{h}_{H_2O} - 3304) + 0.215(0 + \bar{h}_{O_2} - 8682) + 8.8324(0 + \bar{h}_{N_2} - 8663) = 0.3(-24850) + 0.1(-84680)$$

$$\Rightarrow 1.1 \bar{h}_{CO_2} + 2.1 \bar{h}_{H_2O} + 0.215 \bar{h}_{O_2} + 8.8324 \bar{h}_{N_2} = 374915 \text{ kJ}$$

Toplam mol miktarı $\Rightarrow 12.3074$

Denklemin sağ tarafı toplam mol miktarına bölünürse;

 $\cong 30463.7 \text{ kJ/kmol}$ değeri elde edilir.

Bu entalpi değeri $\Rightarrow$

$N_2 \rightarrow 2400$	} ürünler için tabloda verilen sıcaklıklara denk gelmektedir. ürünler içinde N_2 'nin mol sayısı olarak fazlalığı göz önüne alındığında ilk tahmin sıcaklığının 2400K'e yakın olması beklenir.
$O_2 \rightarrow 2300$	
$H_2O \rightarrow 1340$	
$CO_2 \rightarrow 1640$	

ilk tahmin $\Rightarrow$ 2200 K $\bar{h}_{CO_2} = 112334 \text{ kJ/kmol}$, $\bar{h}_{H_2O} = 32340 \text{ kJ/kmol}$ $\bar{h}_{O_2} = 75484 \text{ kJ/kmol}$, $\bar{h}_{N_2} = 72040 \text{ kJ/kmol}$

Bu değerleri yerine koyarsak;

$$1.1 \times (112334) + 2.1 \times (32340) + 0.215(75484) + 8.8324 \times (72040) \cong 376238 \text{ kJ}$$

ilk tahmin sonucu bulunan bu değer, bulunması gereken (374915 kJ) değere

40k yakın olduğu için iterasyon yapmaya gerek yoktur.

$$T_{ady} \cong \underline{\underline{2200 \text{ K}}}$$

③

L-6)	n_i	y_i	$\bar{S}_i^\circ (T, 1 \text{ atm})$	$-R_u \ln y_i P$	$n_i \bar{S}_i$
CH ₄	0.9	0.9	186.16	0.876	168.33
C ₂ H ₆	0.1	0.1	229.49	13.14	24.863
O ₂	2.365	0.21	205.04	12.38	515.617
N ₂	8.8324	0.79	181.61	1.36	1721.30

*Değerler 2200K'de alınmıştır.

$$S_{g1g} = 2430.11$$

CO ₂	1.1	0.083	314.388	20.11	368.61
H ₂ O	2.1	0.171	269.500	14.68	586.78
O ₂	0.215	0.018	272.278	33.40	65.72
N ₂	8.8324	0.722	255.412	2.71	2285.32

$$S_{g1a} = 3326.43$$

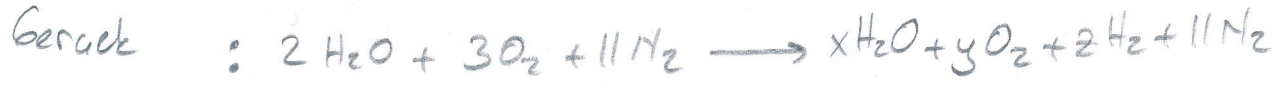
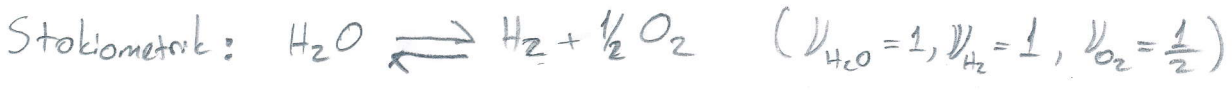
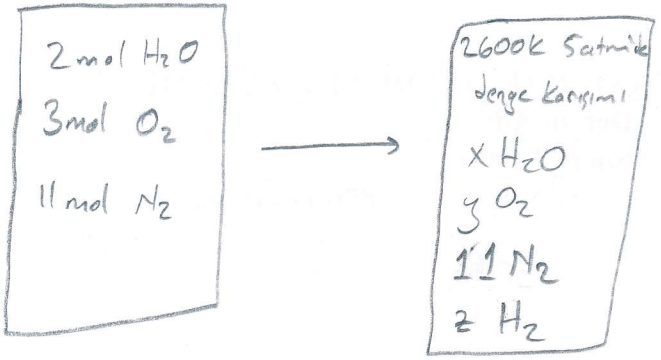
$$S_{irektilim} = S_{g1a} - S_{g1g} = 3326.43 - 2430.11 = 896.32 \text{ kJ/K (yakıt)}$$

Çözümler için Arş. Gör. N. Özgür Aydın'a teşekkür ediyorum.

4

2) Başlangıç Karışımı:

Çözümler için Arş. Gör. N. Özgür Aydın'a teşekkür ediyorum.

Katle denkligi: yazılır;

H: $4 = 2x + 2z \Rightarrow x + z = 2$ (1)

O: $6 = x + 2y$ (2)

Denge sabiti bağıntısı: $K_p = \frac{\nu_{H_2} n_{H_2} \nu_{O_2} n_{O_2}}{\nu_{H_2O} n_{H_2O}} \left(\frac{P}{n_{top}} \right)^{\nu_{H_2} + \nu_{O_2} - \nu_{H_2O}}$

2600 k'de $\ln K_p = -4.668$
 $K_p = 3.58 \times 10^{-3}$

$\Rightarrow 3.58 \times 10^{-3} = \frac{z^1 \cdot y^{1/2}}{x^1} \left(\frac{5}{x+y+z+11} \right)^{1/2 + 1 - 1}$

$\Rightarrow 3.58 \times 10^{-3} = \frac{z \cdot y^{1/2}}{x} \left(\frac{5}{x+y+z+11} \right)^{1/2}$ (3)

Bütün ifadeleri x cinsinden yazarsak

$\left. \begin{matrix} z = 2 - x \\ y = \frac{6 - x}{2} \end{matrix} \right\} \Rightarrow$ Denge sabiti bağıntısında yerine koyarız.
 $3.58 \times 10^{-3} = \frac{(2-x) \left(\frac{6-x}{2} \right)^{1/2}}{x} \cdot \left(\frac{5}{\frac{6-x}{2} + 11 + x + 2 - x} \right)^{1/2}$

$x = 1.977$
 $y = 2.012$
 $z = 0.023$

(5)

Çözümler için Arş. Gör. N. Özgür Aydın'a teşekkür ediyorum.

3-) %30 propan

30°C'deki doyma basıncaları: $P_{\text{doyma, biton}} = 2.81 \text{ bar} = 281 \text{ kPa}$

%70 biton

$P_{\text{doyma, propan}} = 10.75 \text{ bar} = 1075 \text{ kPa}$

Denklemler 15-22 $\Rightarrow P_i = y_{i,f,i} P_{\text{doyma},i}(T)$

$$P_{\text{biton}} = y_{\text{f, biton}} P_{\text{doyma, biton}}(T) = 0.70 \times 281 = 196.7 \text{ kPa}$$

$$P_{\text{propan}} = y_{\text{f, propan}} P_{\text{doyma, propan}}(T) = 0.30 \times 1075 = 322.5 \text{ kPa}$$

$$P_{\text{toplam}} = P_{\text{biton}} + P_{\text{propan}} = 196.7 + 322.5 = 519.2 \text{ kPa}$$

$$y_{\text{ng, biton}} = \frac{P_{\text{biton}}}{P_{\text{toplam}}} = \frac{196.7}{519.2} \approx 0.379$$

$$y_{\text{ng, propan}} = \frac{P_{\text{propan}}}{P_{\text{toplam}}} = \frac{322.5}{519.2} = 0.621$$